

60 תרתי על הארץ בתיבי – בשני מקומות נאמר בשרצים 'על הארץ',
 61 לפיכך אפשר ללמוד את שתי הדרשות.
 62 תנו רבנן, נאמר (שם יא כט) 'וזה לכם הטמא וגו' החלד והעכבר
 63 והצב למינהו, ומתהיבה למינהו' נלמד להביא שרצים נוספים
 64 ממין הצב שיטמאו, והם הערוד וכן הנפילים וסלמנדרא. ובשמה
 65 רבי עקיבא מניע לפסוק זה, 'זה הצב למינהו, היה אומר, מה
 66 רבו מעשיך ה'" (תהלים קד כד), 'יש לך בריות שגדלות בים, ויש
 67 לך בריות שגדלות ביבשה. אלו שבבים, אילמלי עולות ביבשה
 68 מיד מתות, ואלו שביבשה, אילמלי יורדות לים מיד מתות. וכן
 69 יש לך בריות שגדלות באור – באש, והיא הסלמנדרא, ויש לך
 70 בריות שגדלות באויר. אלו שבאור אילמלי עולות לאויר מיד
 71 מתות, כי אין הסלמנדרא יכולה להתקיים מחוץ לאש, ואלו
 72 שבאור אילמלי יורדות לאור מיד מתות. והוא שנאמר 'מה
 73 רבו מעשיך ה!'
 74 תנו רבנן, כל סוג בריה שיש ביבשה, יש בריה כדוגמתה בים, הוין
 75 מן החולדה. אמר רבי ירמיה, מאי קראת – מהו הפסוק בו נרמז דבר
 76 זה, שנאמר (תהלים מט א) 'האוינו כל יושבי חלד', היינו יושבי הארץ
 77 שהיא מקום חולדות. ומוכח שאין בים דג ששמו חולדה.
 78 אמר רב הונא דרב יהושע, ביבתי דגוש – השרצים הנקראים
 79 'ביבתי' הנמצאים בנהר של העיר נרש, אינן מן הישוב – אינם גדלים
 80 בארץ אלא במים, והאוכלם אינו לוקה עליהם משום 'וכל השרץ
 81 השרץ על הארץ וגו' לא יאכל' (ויקרא יא מא), אלא משום 'מכל שרץ
 82 המים וגו' ממשקם לא תאכלו' וגו' (שם יא כז). מתוך שהוכרה נרש,
 83 בא רב פפא לדבר בגנות תושביה: אמר רב פפא, בשמא נרש –
 84 כל נרש תהיה בנידוי, תביה משביה ואלותיה – חלבו ועורו
 85 והאליה שלו עם שאר בשרו, כלומר כל תושבי נרש, כקטן כגדול,
 86 שכולם רשעים.
 87 מימרא נוספת בענין נרש: כתוב (ירמיה כב כט) 'ארץ ארץ ארץ שמעי
 88 דבר ה'. אמר רב פפא, אף שהחזיר הנביא את כל הארץ, לא אכה
 89 ו-לא רצתהו נרש שמע דבר ה', ונתרו ברשעותם.
 90 מימרא נוספת בענין נרש ועיירות כדוגמתה: אמר רב גידל אמר
 91 רב, נרשאה נשקיה, מני כפיה – אם אחד מבני נרש נשק לך,
 92 מנה שיניך אם לא גנב מהו, כי מוחזקים הם לגנבים. ואם נהר
 93 פקודתה לויך – אחד מבני העיר נהר פקוד' נתלוה עמך בדרך,
 94 הרי זה מנלמא שפירא דחוי עליך – מפני שראה עליך טלית נאה,
 95 דעתו לגונבה. ואם פומבדיתאה לויך – אחד מבני פומבדיתא
 96 נתלוה עמך, ודאי נתן עיניו בממונך, לפיכך אשני אושפיהו –
 97 תשנה את מקום לינתך בלילה, שלא ידע היכן אתה לן ויבוא לגנוב
 98 ממך.
 99 מעשה בענין יצירת הערווד הנזכר לעיל: אמר רב הונא בר תורתא,
 100 פעם אחת הלכתי למקום שנקרא וועד, שהיו רשעים מרביעי
 101 כלאים, וראיתי נחש שהוא ברוך על הצב – נמשך ושוכן תמיד אצל
 102 צב נקיבה, ומשמש עמה. למים יצא ונולד ערווד מביניהם והיה
 103 נושך וממית. ובשבתתי לפני רבי שמעון החסיד, אמר לי שהטעם
 104 שנשתנה טבעו של נחש זה להיות כרוך אחר הצב, מפני שאמר
 105 הקדוש ברוך הוא על הרשעים שבאותו מקום, הם זיווגו כלאים
 106 והביאו לעולם בריה שלא בראתי בעולמי בששת ימי בראשית, אף
 107 אני אביא עליהם בריה שלא בראתי בעולמי, שהיא הערווד,
 108 ותויקם.
 109 מקשה הגמרא: איך יתכן שערוד נולד מנחש וצב, והאמר מר (בכרות
 110 ה) שכל שאופן תשמישן זמן עיבורן שנה, יולדו זה מזה ומגדלן
 111 – מניקים ולדותיהם זה מזה, וכל שאין תשמישן ועיבורן שנה, אין
 112 יולדו ומגדלן זה מזה. ונחש וצב אין זמן עיבורם שנה. מתרצת
 113 הגמרא: אמר רב, יצירתו היתה גם פתוף גם, כי מה שהנחש עוב
 114 את בני מינו ונמשך אחר הצב, הוא נס שלא כדרך הטבע, ומה שנולד
 115 אחר כך ערווד מביניהם, גם הוא נס.
 116 תמיהה הגמרא: האי – זה שנוצר הערווד, פורענותא הוא, ומדוע
 117 מכנה אותו רב 'נס' לשבח. משיבה הגמרא: מאי כוונת רב כשקראו
 118 גם פתוף גם, שנסים אלו נעשו לצורך פורענות ברשעים.

1 לפיכך תלמוד לומר (ויקרא יא כט) 'בשרץ השרץ וגו', שטמא בכל
 2 מקום שהוא יכול להיות שורץ – רוחש ונע. והרי עכבר הארץ יכול
 3 לרוחש ולשוט בים ונמצא שטמא גם שם, על כרחך הכתוב 'על
 4 הארץ' אינו בא לטהרו כשירד לים אלא בא ללמד כפי שאמרנו
 5 בתחילה, שרק עכבר הארץ טמא ולא עכבר הים.
 6 דוחה הברייתא: או אולי אינו אומר 'השורץ' לדרשה זו שדרשת,
 7 אלא 'השורץ' (יכול) פירושו נוצר על ידי פריה ורביה, ובא ללמדך
 8 שכל המשורץ – כל הנוצר על ידי פריה ורביה יטמא, ושאין משורץ
 9 לא יטמא, ולכן אוציא מכלל הטמאים את העכבר שהציו פשר
 10 והציו אדמה, כיון שאין פרה ורבה – שאינו נוצר על ידי פריה
 11 ורביה.
 12 משיבה הברייתא: אין לומר שכונת הכתוב לטהר עכבר שחצוי
 13 בשר, שהרי יש ללמוד את דינו מחולדה ורין הוא שיטמא, כי מצינו
 14 שמימא הכתוב את הנוגע בחולדה ויטמא את הנוגע בעכבר, מה
 15 בחולדה טמא כל ששמה חולדה, אף בעכבר טמא כל ששמו
 16 עכבר, ובכלל זה אביא עכבר שהציו פשר והציו אדמה שיטמא,
 17 שאף הוא שמו עכבר. ומצד שני אפשר לדחות ולומר, או בלך
 18 לדרך זו ותלמד מחולדה שעכבר זה טהור, כי מה חולדה על כרחך
 19 טימא בה רק חולדה שפרה ורבה – שנוצרה על ידי פריה ורביה,
 20 שהרי אין אף חולדה שנוצרת מעצמה, אף כשיטמא בעכבר הוא רק
 21 את הפרה ורבה – שנוצר על ידי פריה ורביה, אבל הנוצר מעצמו
 22 טהור. וכיון שאפשר ללמוד מבנין אב גם באופן כזה, ולטהרו,
 23 תלמוד לומר בפסוק ההוא (ויקרא שם) 'וזה לכם הטמא בשרץ וגו',
 24 שהתיבה 'בשרץ' מיותרת מפני שנאמר בפסוק שלאחריו (שם יא לא)
 25 'אלה הטמאים לכם בכל השרץ וגו', ובאה לרבות את העכבר
 26 הנוצר מעצמו שאף הוא מטמא, ונמצא שהכתוב 'השורץ' מיותר,
 27 לפיכך יש לומר שבה ללמד כפי שאמרנו בתחילה, שעכבר הארץ
 28 שירד לים מטמא.
 29 הגמרא מקשה על הברייתא, מדוע לא תדרוש את הכתובים באופן
 30 אחר, לטמא גם את עכבר הארץ שירד לים וגם את עכבר הים: אמר
 31 ליה ההוא מדרבנן לרבא, אימא – תאמר שהתיבה המיותרת
 32 'בשרץ', באה לאתווי עכבר שהציו פשר והציו אדמה שיטמא,
 33 ו'השורץ' אינו מלשון 'רוחש ונע' אלא מלשון 'נוצר על ידי פריה
 34 ורביה', ובא לרבות כל שהוא שורץ – כל הנוצר על ידי פריה ורביה,
 35 ולפיכך אפילו עכבר שבבים טמא, שהרי אף הוא נוצר על ידי פריה
 36 ורביה. ואי תדחה את דברי משום שנאמר 'על הארץ' ודרשה מכך
 37 הברייתא שעכבר הים אינו מטמא, אתרץ לך שעל הארץ' בא ללמד
 38 שכל אחד מהשרצים רק כשהוא מונח על הארץ יטמא אבל כשירד
 39 לים לא יטמא את הנוגע בו שם. מתרצת הגמרא: אמר ליה רבא,
 40 ומאחר השויתיה – והרי לאחר שעשיתו לים מקום הראוי לפומבדיתא,
 41 לפי דבריך, כי אמרת שהשרצים שבו מטמאים, מה לי הקא מה לי
 42 הקא – מה ההבדל אם העכבר בים או בארץ, והיה צריך להיות הדין
 43 שגם כשהוא בים יטמא. והדרשה של הברייתא מסתברת יותר
 44 ולפיכך היא הדרשה הנכונה.
 45 הגמרא חזרת לדברי הברייתא, ומקשה, שאין לומר שעל הארץ
 46 מלמד שעכבר הים טהור, כי הוא נוצר לדרשה אחרת. הכלל הוא
 47 שספק טומאה ברשות הרבים טהור, וברשות היחיד טמא, אך בשרץ
 48 הצף על פני המים נאמר בברייתא (נדר סב) שאף ברשות היחיד ספיקו
 49 טהור. וביאר רבי יצחק בר אבודימי (שם סד) שלמדו זאת ממה שכתוב
 50 אחד אומר (שם יא א) 'אל תשקצו וגו' בכל השרץ השרץ ולא תטמאו
 51 בהם' וגו', משמע שהשרץ מטמא בכל מקום שראוי לשרוץ, ואף על
 52 פני המים. ואילו כתוב שני אומר 'על הארץ' וגו', משמע שרק
 53 כשמנוח על הארץ שטמא ולא על פני המים, על כרחך שהכתוב
 54 הראשון מטמא בשרץ הצף כשידוע ודאי שנגע בו, והשני מטמא
 55 בשרץ הצף כשספק נגע בו. מקשה הגמרא: והאי – והרי הכתוב הזה
 56 'על הארץ', שממנו דרשה הברייתא שעכבר הים טהור, מביעי ליה
 57 להוציא ספק טומאה צפה – נוצר לו כדי למעט ספק הנוגע
 58 בטומאה צפה שלא יטמא, דהרי אמר רבי יצחק בר אבדימי שעל
 59 הארץ' בא להוציא ספק טומאה צפה שהוא טהור. מתרצת הגמרא:

המשך ביאור למס' חולין ליום שני עמ' א

משנה

1 המשנה מביאה דברים נוספים שיש בהם טומאה, ומבארת כיצד היא
2 טומאתם. הדין הוא שאבר שנתלש מבהמה בחייה הוא אב הטומאה,
3 אבל בשר שנתלש ממנה אין בו טומאת אבר מן החי ולא טומאת
4 נבילה. המשנה מבארת מזה דין אבר ובשר שנתלשו ברובם ועדיין
5 מחוברים בה במקצת: הַאֵבֶר, כגון רגל בשלמותה עם העצם והבשר
6

7 והגידים שעליה, וְהַבֶּשֶׂר - חתיכת בשר לבדה, הַמְדוּלָּה לִין כְּהֶמָה
8 - שנתלשו ברובם מגוף הבהמה, והיא עודה חיה, אין בהם טומאה
9 מצד עצמם, אמנם אם חשב להאכילם לגוי, מעתה אם יגע בהם שרץ
10 וכדומה מִטְמְאִין טוּמְאָת אוֹכְלִין בְּמִקוֹמָן - כמו שהם מחוברים בה,
11 וְאוֹלֵם צְרִיכִין הַבֶּשֶׂר - צריכים תחילה נתינת מים עליהם בעודם
12 מדולדלים להיות ראויים לקבל טומאה, ככל אוכלין.

58 שצמקו אין מקבלים טומאת אוכלין, שהרי הם כעץ בעלמא, ועל
 59 כרחק הזכיר התנא ברישא את דינם של הכרוב והדלעת כדי שנדייק
 60 מדבריו, **מַעְמָא דְכְרוּב וְדַלְעָת הוּא** – הטעם שאינם נטמאים הוא
 61 מפני שמדובר דווקא בכרוב ודלעת, שירקות אלו **בִּיּוֹן דִּיבִישָׁן לֹא**
 62 **בְּנֵי אֲכִילָה נִינהוּ** – מעת שיבשו אינם ראויים לאכילה, **הָא שְׁאָר**
 63 **פִּירוֹת אִם יבשו, מְטַמְּא** – מטמאים טומאת אוכלין כיון שראויים
 64 לאכילה. ומבררת הגמרא: **הֵיכִי דְמֵי** – באיזה אופן מדובר שיבשו,
 65 **אִי דִּיבִישָׁן הֵן וְעוֹקְצִינָהּ** – שנתייבשו גם הפרי וגם העוקץ המחוברם
 66 אל הצמח, הרי זה **פְּשִׁטָּא שְׂכָרוּב וְדַלְעָת שִׁיבְשׁוּ עִם עוֹקְצֵיהֶם** אינם
 67 מטמאים, כי הם כעץ בעלמא, ופשוט וברור שפירות כאלו באופן כזה
 68 מטמאים, כי הם כתלושים לגמרי. **אֲלֵא לֹא** – ודאי כוונת הברייתא
 69 שיבשו **כְּלָא עוֹקְצִינָהּ**, ובאופן כזה הדין הוא שהתולשם בשבת חייב
 70 חטאת, ואף על פי כן, אם הם פירות מטמאים טומאת אוכלין, כדברי
 71 שמואל.

72 דוחה הגמרא את הראיה: **לְעוֹלָם כוונת הברייתא שיבשו הֵן**
 73 **וְעוֹקְצִינָהּ, וְקִצְצִין עַל מְנַת לְבִישָׁן אִיצְטְרוּכָא לִיה** – והתנא נצרך
 74 להשמיענו ברייתא זו מפני החידוש שבסיפא, שאף כשקצצם ליבשם
 75 מטמאים טומאת אוכלין.

76 הגמרא מנסה להביא ראיה נגד דברי שמואל: **תָּא שְׁמַע, שְׁכָן שִׁנְיָו**
 77 **בְּרִיתָא, אֵילָן שְׁנַפְשָׁה** – שנתלש ממנו ענף לגמרי **וְכוּ פִירוֹת, אִף**
 78 **שֶׁהם לְחַיִּים וּמְחוּבְרִים יַפֵּה לַעֲנַף הָרִי הֵן כְּתְלוּשִׁין לְכַל דְּבַר, אַבְל**
 79 **עֲנַף שְׁלֵא נִתְלַשׁ וְהַפִּירוֹת שׁוּבוּ בִּישׁוּ בְּעוּדָם עַל הַעֵץ, הָרִי הֵן**
 80 **כְּמַחְוָרִין**, ומדייקת הגמרא: **מֵאֵי לֹא** – האם אין כוונת הברייתא
 81 שהדין שברישא הוא כדוגמת הדין שבסיפא, **מָה 'תְלוּשִׁין' לְכָל**
 82 **דְּבָרֵיהֶן** – כשם שברישא כשאמר התנא 'הרי הן כתלושין', כוונתו
 83 ודאי שדינם כתלושים לגמרי, בין לענין שמוטר לקוצצם מן הענף
 84 בשבת ובין לענין שמקבלים טומאת אוכלין, **אִף כְּשֹׁאֵמֵר בְּסִיפָא הִרִי**
 85 **הֵן כְּמַחְוָרִין** כוונתו שהם כמחוברים לְכָל דְּבָרֵיהֶן, בין לענין איסור
 86 קציצתם ובין לענין שאינם מקבלים טומאת אוכלין, שלא כדברי
 87 שמואל שאמר שפירות שיבשו על העץ הם כתלושים לענין טומאה.

88 דוחה הגמרא את הראיה: **מֵיֵדֵי אִרְיָא** – וכי ראייה היא זו, הרי אין
 89 הכרח לפרש את הרישא והסיפא באותו אופן, **אֲלֵא הָא כְּבִיתָא, וְהָא**
 90 **כְּבִיתָא** – זו כדינה, זו כדינה. כשאמר התנא ברישא שפירות
 91 הענף שנפשו דינם כתלושים, התכוין בין לענין שבת ובין לענין
 92 טומאה, אבל כשאמר בסיפא שפירות שיבשו על העץ דינם
 93 כמחוברים, התכוין לענין שבת בלבד.

94 שנינו במשנה לגבי אבר ובשר המדולדלין בהמה, **שֶׁאִם נִשְׁחַטָּה**
 95 **הֶבְהֵמָה [וְכוּ] – הוּכְשָׁרוּ בְּדַמְיָה לְדַעַת רַבִּי מֵאִיר, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר**
 96 **שְׁלֵא הוּכְשָׁרוּ. מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: מֵאֵי קָא מִיפְּלִגִּי.**

97 הגמרא מביאה שש דעות של האמוראים, מה טעם מחלוקתם של
 98 רבי מאיר ורבי שמעון. דעה ראשונה: **אָמַר רַבָּה, בְּהֶבְהֵמָה נַעֲשִׂית יָד**
 99 **לְאָבְרָה כְּמִיפְּלִגִּי** – מחלוקתם היא, האם שייך לומר שיש לבהמה
 100 כולה דין 'יד' (בית אחיזה) לאבר או לבשר המדולדלין בה. שכן הדין
 101 שמאכל נעשה ראוי לקבל טומאה לא רק כשהוכשר הוא עצמו,
 102 אלא גם כשהוכשר הדבר שהוא בית אחיזה לאותו מאכל. **מָר כֶּבֶר**
 103 **– רַבִּי שְׁמַעוֹן סָבַר, שֶׁאִין הֶבְהֵמָה נַעֲשִׂית יָד לְאָבְרָה, כִּיּוֹן שֶׁהִבְהֵמָה**
 104 **עִיקַר וְאִינָה בְּטִילָה לְאָבְרָה שְׁהוּא טַפַּל אֵלֶיהָ, לְפִיכָן כְּשֶׁהוּכְשָׁרָה**
 105 **לְקַבֵּל טוֹמְאָה לֹא הוּכְשָׁר הָאָבְרָה עִמָּה. וְמָר כֶּבֶר – וְרַבִּי מֵאִיר סָבַר,**
 106 **שֶׁהֶבְהֵמָה נַעֲשִׂית יָד לְאָבְרָה, וְלְפִיכָן כְּשֶׁהוּכְשָׁרָה לְקַבֵּל טוֹמְאָה,**
 107 **הוּכְשָׁר הָאָבְרָה עִמָּה.**

108 דעה שניה בביאור מחלוקתם: **אֲבִי אָמַר, לֹא בֹזָה נִחְלָקוּ, כִּי אִף רַבִּי**
 109 **מֵאִיר מוּדָה שֶׁאִין הִבְהֵמָה נַעֲשִׂית יָד לְאָבְרָה, אֲלֵא כְּבִיתָא בְּקַמְטָן וְאִין**
 110 **גְּדוּל עוֹלָה עִמָּה קְמִיפְּלִגִּי** – מחלוקתם היא באופן שחיבור האבר
 111 לבהמה הוא חלש ואם ימשוך ויריס את האבר לא תהיה הבהמה
 112 עולה עמו אלא יתלש, אולם כשמרים את הבהמה האבר עולה עמה.
 113 **מָר כֶּבֶר – רַבִּי מֵאִיר סָבַר, שֶׁאִף שֶׁכְּשֶׁאֲוִיָּהּ בְּקַמְטָן וּמוֹשְׁכוּ הוּא נִתְלַשׁ**
 114 **וְאִין הַגְּדוּל עוֹלָה עִמָּה, מְכַל מְקוּם כִּיּוֹן שֶׁכְּשֶׁאֲוִיָּהּ בְּגִדּוּל עוֹלָה הַקְּטָן**
 115 **עִמָּה, הָרִי הוּא גוֹף אַחַד כְּמֹוהָ, לְפִיכָן כְּשֶׁהוּכְשָׁרָה הִבְהֵמָה הוּכְשָׁר**

1 ואם לא נתן מים עליהם, ונִשְׁחַטָּה הֶבְהֵמָה בעודם מחוברים בה, אף
 2 על פי שאין שחיטתה מתירתם באכילה מכל מקום הוּכְשָׁרוּ בְּדַמְיָהּ
 3 ונעשו ראויים לקבל טומאת אוכלין. **דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן**
 4 **חולק ואומר, שְׁלֵא הוּכְשָׁרוּ** – אין דם השחיטה מכשירם, וצריכים
 5 עדיין הכשר נוסף כדי שיהיו ראויים לקבל טומאה ומהטעם שיבואר
 6 להלן. ובין לדעת רבי מאיר בין לדעת רבי שמעון, אין באבר ובבשר
 7 טומאה מצד עצמם, אף לאחר שחיטת הבהמה.

8 ואם מָתָה הֶבְהֵמָה מִיתַת עֲצָמָה, ויש בה אבר ובשר מדולדלין,
 9 הַכְּשָׁר אִינוּ מְטַמְּא טוֹמְאָת נְבִילָה, וְצָרִיךְ הַכְּשָׁר מִים לְהִיּוֹת רַאֲוִי
 10 לְקַבֵּל טוֹמְאָה. אַבְל הָאָבְרָה מְטַמְּא מִשּׁוּם אָבְרָ מִן הָרִי, כִּי נִחְשַׁב
 11 כְּאִילוּ נִגְמְרָה נְפִילְתוֹ קוּדָם שְׂמַתָּה וְלְפִיכָן גַּם אִינוּ מְטַמְּא מִשּׁוּם
 12 **אָבְרָ שֶׁל נְבִילָה, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהֵר.**

גמרא

13 שנינו במשנה, שהאבר והבשר המדולדלין אין בהם טומאת אבר מן
 14 החי אבל מקבלים טומאת אוכלין. הגמרא מבררת באיזה אופן
 15 מדובר. מדייקת הגמרא: **טוֹמְאָת אוֹכְלִין, אִין – אִכְּן יֵשׁ בְּאָבְרָ**
 16 **וּבְבִשָׁר הַלָּלוּ, אַבְל טוֹמְאָת נְבִילָה, כְּלוּמַר טוֹמְאָת אָבְרָ מִן הַחֵי**
 17 **הַמְטַמָּא אִדָּם וְכֹלִים כְּנְבִילָה, לֹא – מִשְׁמַע מִמְּשַׁנְתֵּינוּ שֶׁאִין בְּהֵם.**
 18 **מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: הֵיכִי דְמֵי** – באיזה אופן מדובר, **אִי דְמַעְלִין אַרְוִיכָה**
 19 **– אִם מְדוּלְדִלִין בְּאוּפֵן שִׁיכּוּלִים לְחוּזוֹר וְלִהְתַּרְפְּאוֹת כְּבַתְחִילָה, הִרִי**
 20 **הֵם לְכֹאֲוָרָה חֶלֶק מְגוּרָף הִבְהֵמָה עֲדִין, וְאִם כֵּן קֶשֶׁה, שְׁאִפְּלִי**
 21 **טוֹמְאָת אוֹכְלִין נְמִי לֹא לִיטְמוּ [לֹא טַמְּאוּ], שְׁהִרִי אִין בְּהֵמָה**
 22 **נְטַמְּאָת בְּחִייה. וְאִי דְאִין מַעְלִין אַרְוִיכָה, הִרִי הֵם לְכֹאֲוָרָה כְּתְלוּשִׁים**
 23 **לְגַמְרִי, וְאִם כֵּן קֶשֶׁה, שְׁטוֹמְאָת נְבִילָה, כְּלוּמַר טוֹמְאָת אָבְרָ מִן הַחֵי,**
 24 **נְמִי לִיטְמוּ.**

25 מיישבת הגמרא: **לְעוֹלָם מדובר שנתלשו באופן דְאִין מַעְלִין אַרְוִיכָה,**
 26 **וְשֶׁאִינוּ טוֹמְאָת נְבִילָה** – ושונה דין טומאה זו של אבר מן החי המטמא
 27 כנבילה, **דְּרַחֲמָנָא אָמַר** לגבי אבר מן החי (ויקרא יא לו) **זָכִי יְפוֹל**
 28 **מִנְבִּלְתָּם** וגו', ודורשים מלשון הפסוק שאף כשנתחך באופן שלא
 29 מתרפא אינו מטמא **עַד שִׁיפּוֹל**.

30 הגמרא מביאה ראיה שדין זה נלמד מפסוק זה: **תִּנְיָא נְמִי הָכִי, הָאָבְרָ**
 31 **וְהַכְּשָׁר הַמְדוּלְדִלִין כְּבֶהֱמָה, וּמַעְוָרִין – וּמְחוּבְרִים בְּהָ אִפְּלִי**
 32 **כְּחַתִּיכָה שְׁעוּבִיהָ כְּחוּט הַשְּׂעִרָה שֶׁאִינָם יְכוּלִים לְחוּזוֹר וְלִהְתַּרְפְּאוֹת,**
 33 **יְכוּל יִטְמְאוּ טוֹמְאָת נְבִילָה [טוֹמְאָת אָבְרָ מִן הַחֵי], שְׁהִרִי הֵם**
 34 **כְּתְלוּשִׁים, תְּלַמּוּד לּוּמַר בְּאָבְרָ מִן הַחֵי (שם) זָכִי יְפוֹל** וגו', אינו
 35 מטמא **עַד שִׁיפּוֹל**.

36 שנינו במשנה, שהאבר והבשר נחשבים כמחוברים לענין שאין בהם
 37 דין אבר מן החי, וְאִפְּלִי הָכִי טוֹמְאָת אוֹכְלִין מִיטְמוּ – ראויים הם
 38 לקבל טומאת אוכלין כאילו היו תלושים. ודין זה של משנתנו, שדבר
 39 הנחשב כמחובר לענין אבר מן החי יכול להיחשב כתלוש לענין
 40 טומאת אוכלין, מְסִייע לִיה לְרַב חֵיָא בְּרַ אֲשִׁי. **דְאָמַר רַב חֵיָא בְּרַ**
 41 **אֲשִׁי אָמַר שְׁמוּאֵל, מְסִייע לִיה לְרַב חֵיָא בְּרַ אֲשִׁי. דְאָמַר רַב חֵיָא בְּרַ**
 42 **מַחְוָרָת בְּאֵילָן, מְטַמְּאוֹת טוֹמְאָת אוֹכְלִין מִפְּנֵי שֶׁנַּחֲשׁוּבֹת**
 43 **כְּתְלוּשׁוֹת לְעֵנִין זֶה, וְאִף שֶׁהַתּוֹלֵשׁ מֵהֵן בְּשֶׁבֶת חֵיָיב הַטְּאָת מִפְּנֵי**
 44 **שְׁעִדִין מְחוּבְרוֹת הֵן בְּאֵילָן.**

45 הגמרא מנסה להביא ראיה נוספת לדברי שמואל: **לִימָא מְסִייע לִיה**
 46 **לְשְׁמוּאֵל, שְׁכָן שִׁנְיָו בְּרִיתָא, יְרָקוֹת שְׁצַמְקוּ בְּאִיבִיהֶן – שִׁיבְשׁוּ**
 47 **בְּעוֹרֵן מְחוּבְרוֹת בְּקִלְחָ שְׁלֵהֶן, בְּגוֹן הַכְּרוּב וְהַדַּלְעָת, אִין מְטַמְּאִין**
 48 **טוֹמְאָת אוֹכְלִין כִּיּוֹן שֶׁאִינָם רַאֲוִיִּים לְאֲכִילָה. אַבְל אִם קִצְצִין מִן**
 49 **הַמְחוּבֵר, וְיִבִישָׁן מְטַמְּאִין טוֹמְאָת אוֹכְלִין. וְהִרִי יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל**
 50 **הַבְּרִיתָא, קִצְצִין וְיִבִישָׁן סְלִקָא דַּעֲתָךְ – וְכִי תַעֲלֶה עַל דַּעֲתָךְ שִׁירְקוֹת**
 51 **שֶׁקֶצֶץ וַיִּבְשָׁן מְטַמְּאִים טוֹמְאָת אוֹכְלִין, הֵלֵא אִינָם רַאֲוִיִּים לְאֲכִילָה**
 52 **וְכַעֲזֵן בְּעֵלְמָא הוּא. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק תַּרְצֵן אַתְּ לֶשׁוֹן הַבְּרִיתָא,**
 53 **שְׁכוּוֹנָתָה בְּקִצְצֵן עַל מְנַת לְיִבִישָׁן, וְהַחִידוּשׁ וַאֲינָם עוֹמְדִים לְמַאכֵל, כֵּל עוֹד**
 54 **הוּא, שֶׁאִף שֶׁקֶצֶץ עַל מְנַת לְיִבִישָׁן וַאֲינָם עוֹמְדִים לְמַאכֵל, כֵּל עוֹד**
 55 **שְׁלֵא יִבְשׁוּ מְקַבְּלִים טוֹמְאָת אוֹכְלִין, שְׁהִרִי מְכַל מְקוּם רַאֲוִיִּים הֵם**
 56 **לְאֲכִילָה. אִמְנָם בְּרִישָׁא הֵלֵא אִין כֵּל חִידוּשׁ בְּכַךְ שְׂכָרוּב וְדַלְעָת**

המשך ביאור למס' חולין ליום שני עמ' ב

1 האבר עמה. וימר סבר אינו כמזהו – ורבי שמעון סבר שכיון שבהרמת
2 האבר אין הבהמה עולה עמו, אינם כגוף אחד ואינו נכשר בשחיטתה.
3 הגמרא מביאה אמורא נוסף המבאר כך את מחלוקתם: וְאֵף רַבִּי
4 יוֹחָנָן סָבַר שְׂפֹאֲחוֹ בְּקַמְטָן וְאִין גְּדוּל עוֹלָה עִמּוֹ קָא מִיפְלָגִי.
5 דְרַבִּי יוֹחָנָן רַמִּי דְרַבִּי מַאִיר אֲדַרְבֵּי מַאִיר. מִי אָמַר – וְכִי יִתְכַן

6 שאמר רבי מאיר שאף שפאחיו בקמטן ואין גדול עולה עמו
7 נחשבים כגוף אחד ותרמי הוא כמזהו, ורמינהו – והרי קשה על
8 כך מדברי רבי מאיר במקום אחר, שכן שנינו שאוכל של תרומה
9 שְׂנַפְרָם וּמְעוֹרָה בְּמִקְצָת – שנחתך לשתי חתיכות והן מחוברות
10 במקצת,